

Werk

Titel: D. Jo. Frid. Blumenbachii Institutiones Physiologicae.

Autor: Blumenbach, Johann Friedrich

Verlag: Dieterich

Ort: Gottingae

Jahr: 1821

Kollektion: Blumenbachiana

Werk Id: PPN659038048

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PID=PPN659038048> | LOG_0021

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=659038048>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain these Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

 S E C T I O X V .

D E

O L F A C T U .

 §. 240.

Gustus et olfactus ut organorum vicinia ita et stimulorum quibus afficiuntur aliqua analogia aliisque relationibus arcte invicem conspirant, quare et communi sensuum chemicorum, sive etiam subiectivorum nomine, passim venire solent. Et quidem olfactu effluvia rerum odorata percipimus, quae quidem inspiratione hausta eam maxime membranae Schneiderianae *) partem fe-

*) **CONR. VICT. SCHNEIDER** *de osse cribriformi et sensu ac organo odoratus.* Witteb. 1665 12. Quod quidem classicum opusculum in historia physiologiae quasi epocham constituit, non solum quod primus in eo functionem olfactus rite explicaverit auctor, sed maxime quod veterum de eius organo tanquam emanatorio cerebri somnia dissipaverit.

riunt, quae narium septi utramque paginam et convexas concharum facies obvestit.

§. 241.

Quamquam enim universae nares internae *) cum vicinis qui in easdem hiant sinibus **), simili humida membrana obductae sint, varia tamen huic diversis in locis natura esse videtur.

Ea enim quae nares spectat pars, reliquae cuti similior, sebaceis folliculis et vibrillis exinde nascentibus obsita est.

Quae vero narium septo et conchis adhaeret, fungosa est et cryptis muciferis scatet.

Quae denique sinuum frontalem, sphenoidalem, ethmoidalem et maxillarium parietibus inducitur, omnium te-

*) SÖMMERRING *icones organorum humanorum obfactus*. Francof. 1810. fol.

***) cf. HALLERI *icones anat.* fasc. IV. tab. II.

DUVERNEY *oeuvr. anatom.* Vol. I. tab. XIV.

SANTORINI *tab. posthum.* IV.

C. J. M. LANGENBECK *neue Bibl. für Chirurgie* Vol. II. P. 2. pag. 318. tab. II.

nerrima est, infinitis vasculis sanguiferis, roscidam exhalantibus aquulam, pertexta.

§. 242.

Is enim princeps, ne dicam unicus sinuum istorum usus esse videtur *), ut laticem eiusmodi aquosum praebeant qui primo in triplices narium meatus delatus, exinde in proxima quae diximus odoratus instrumenta disfluat, eademque perpetuo irrorando, eam ipsis impertiat statutam humiditatem, sine qua sagacitas huius sensus stare nequit.

Huicque fini ipso etiam situ variorum istorum sinuum ita prospectum est, ut quovis capitis situ semper tamen ex uno alterove ros ille in olfactus officinam depluere possit.

*) Odoratus enim inservire hos sinus, parum vero si quid unquam ad vocem et loquelam conferre, (quae tot physiologorum opinio fuit,) pluribus demonstravi *protus. de sinibus frontilib.* Gotting. 1779, 4. argumentis usus multifariis tam ex osteogenia, quam ex anatomae comparata, et ex phaenomenis pathologicis depromptis.

§. 243.

Fungosa vero quam diximus membranae nasalis pars, qua nempe maxime olfacimus, praeterquam quod itidem innumeris vasculis sanguiferis perreptetur (vel ideo memorandis quod nulla alia corporis vasa spontaneis haemorrhagiis tam saepe tamque facile obnoxia sint) nervis praesertim primi paris *) qui maxime in utramque paginam septi narium distribuuntur, tum et a binis ramis quinti paris instructa est, e quibus autem non nisi primum istud par ipsi olfactui proxime inservire videtur **); reliqui vero

*) METZGER *nervorum primi paris historia* Argent. 1766. 4. recul. in SANDIFORTI *thesauro* Vol. III. SCARPA, *anatomicar. annotat.* L. II. tab. I. II.

***) Docent hoc tum sectiones pathologicae tum anatomicae comparatae. Ita v. c. historiam anosmiae quae nervorum primi paris compressionem a scirrho insecuta erat, exhibet LODERI *observatio tumoris scirrhusi in basi cranii reperti.* Jen. 1779. 4. — Ex zootomia vero notum est, sagacissimis mammalibus, v. c. elephantis, ursis, canibus, bisulcis ruminantibus, erinaceo, etc. amplissimam quoque esse et numero-

communi earum partium sensationi, quae v. c. sternutationem excitat etc.

§. 244.

Extrema autem primi istius paris filamenta non ut in tactus et gustus organo fit, in papillas abire, sed in spongiosum et aequale istius membranae parenchyma quasi deliquescere videntur.

§. 245.

Neonatis arcta est et valde adhuc imperfecta odoratus officina. Sinus praesertim quos diximus vix adhuc ulli; hincque et olfactus ipse serius demum, efformatis sensim naribus internis, infantibus succedit; eo acutior posthac quo ampliora et curatius quasi efficta redduntur ea instrumenta *).

lissimis canaliculis perforatam laminam horizontalem ossis cribiformis, aequae numerosis filamentis istius nervi olfactorii respondentem.

- *) Uti enim ea animantia mammalia, quae reliquis olfactus acie praestant, qualia modo citavimus, amplissima instructa sunt olfactus officina; ita et inter humani generis varietates barbarae nonnullae gentes, quae sagacitate emi-

§. 246. *Id denique memorabile, vix alium esse sensum externum, cuius tam magna*

ment, amplioribus quoque gaudere videntur odoratus instrumentis.

Ita caput ossium Indi Americae borealis, (gentis suae ducis, qui ante 50 circ. annos Philadelphiae capite plexus est) quod *Decade prima collectionis mese craniorum diversarum gentium illustratae* tab. IX, exhibui, nares internas mirandae capacitatis prae se fert: adeo ut v. c. conchae mediae in bullas insignis ambitus quasi inflatae sint, et sinus singulares ipsis contentos, a SANTORINO primum observatos, nunquam alias tam vaegrandes viderim.

Proxime ad eam amplitudinem accedunt nares internae aethiopum, quorum octona crania ad manus habeo, etsi valdopere invicem discrepantia, in universum tamen olfactus officina latiore conspicua, quam et in iisdem hominibus curate observavit SÖMMERRING *über die körperl. Verschiedenh. des Negers* etc. pag. 22.

Respondent autem his relationes testium fide dignissimorum de stupenda fere istorum barbarorum odoratus sagacitate.

De Indis v. c. Americae borealis cf. post alios UELSPERGER *Nachr. von der Grossbritann. Colonie Salzburg. Emigranten in America* Vol. I. p. 362.

de aethiopibus vero *Journal des Sçavans* a. 1667. p. 60.

cum ipso sensorio et sensibus internis conspiratio, et quasi in eodem imperium sit quam odoratus *).

Nullus tantis idiosyncrasiis obnoxius; nullus aptior animi deliquiis tam excitandis quam fugiendis etc.

Neque alius delicatiorum et dulciorum impressionum capax videtur, ita ut Rousseau aptissime odoratum *sensum imaginationis* appellarit **).

Neque aliae sensationum species tam vividam recordationem excitare videntur, quam quae specificis odoribus in memoriam revocantur ***).

*) V. ALIBERT de vi odorum medicata in *Mém. de la Soc. médicale* T. I. p. 44.

**) *Emile* T. I. p. 367.

***) De odoratus vi in ipsos animi mores et propensiones v. BENJ. RUSH in *medical Inquiries and observations* Vol. II. pag. 54.